

nje, a to baš — čini se — hoće donijeti personalistička etika.

Možda bismo u samom izražavanju i citiranju stvari više očekivali znanstvenu određenost nego novinarsku referadu (str. 105, 126).

Na kraju bismo mogli reći da je »personalistička etika« našeg autora, koji je teista, kršćanin i svećenik, pokušaj da se pruži jedna a-teistička etika temeljena na svrsi moralnosti, koja stoji u ljubavi i to sasvim kršćanski shvaćene, ali koja u čitavoj obradi, izgleda, umjetno umetnuta, što i sam autor neizravno veli: »Nije, dakle, bezrazložna sumnja, da li etika — tako uzvišena te stoga zahtjevnija — praktično postoji na čisto ljudskoj razini. Traži se, naime, takvo herojstvo u oslobađanju koje, čini se, nadilazi ljudske snage. Dvojimo, naime, da su ljudske snage sposobne dovesti nas do tako uzvišena cilja« (str. 89). A ovdje autor govori o napredovanju u slobodi obzirom na siromaštvo čisto evanđeoskog smisla — iako taj termin ne spominje — a to je nemoguće bez evanđeoskog shvaćanja ljubavi.

Razlog pisanja takve etike je pretpostavka za mogućnost dijaloga. No nužno se nameće pitanje: nije li taj moguć i sa teističkom etikom. I još k tome: s dubljim i preciznijim dimenzijama?!

J. KRIBL

ZEICHEN DES GLAUBENS. Studien zur Taufe und Firmung. Izdali Hansjörg auf der Maur i Bruno Kleinheger. Benziger Verlag i Verlag Herder, 1972.

To je zbornik vrijednih članaka koje su napisali poznati teolozi (H. Gross, K. Kertelge, F. Mussner, W. Breuning, J. A. Jungmann i drugi), učenici Baltazara Fischera, u čast svome učitelju B. Fischeru za 60. rođendan. B. Fischer je poznati liturgičar i pastoralni teolog iz Trieru. Pisao je mnogo o liturgiji na temelju patrističke literature, o liturgiji u okviru duhovnosti, o liturgiji kao slavlju mjesne Crkve. Suradivao je na pripremanju saborske konstitucije o liturgiji i obnovljenog obreda krštenja. Bio je dugo predsjedavatelj liturgijskog Instituta u Trieru.

Teško je donijeti sažetke svih članaka, jer su članci toliko vrijedni da

bi ih opširno trebalo prikazati. Zato ostavljamo čitaocu koji se zanima za krštenje i potvrdu da naruči knjigu i sam je čita i nad njome studira. Navest ću samo naslove da se vidi koji je obujam tog Zbornika članka: Obraćenje u SZ u svjetlu proroka Jeremije i Ezekijela; Takozvana Isusova zapovijed krštavanja (Mt 28, 19); Bilješke k izvještajima o krštavanju iz Dj; Nauka o krštenju prema Jakovljevoj poslanici; Krštenje prema Maksimu Torinškom; Baptismus — Baptismus cotidianus — i oprostjenje grijeha u teologiji sv. Augustina; Ratifikacija krštenja; Kalvinova kritika potvrde; Značenje krštenja kod inicijacije u kršćanstvo; Kristološki i ekleziološki temelji sakramenata kršćanske inicijacije; Krštenje kao posvećivanje života; Krštenje i duhovni život; Spremanje i podučavanje za krštenje; Ogdavanje i pravo na krštenje; Vjera zajednice kao preduvjet za krštavanje djece; Potvrda — osamljeni događaj?; Potvrda — dopunjenje krštenja; Liturgija krštenja djece; Mjesto i oblik krsnog zdenca; Služba biskupa i prezbitera kod slavljenja inicijacije; Služba i dužnost kumova; Pomazanje kršćanske inicijacije i trostruka zadaća kršćanina; »Pomazanje« kod krštenja uljem?; Unctio quae fit manus impositione; Pjevanje i glazba kod obreda krštenja itd.

Već se iz ovog popisa naslova članka vidi kako je vrlo široko obuhvaćena problematika kršćanske inicijacije, i sakramenta krštenja i sakramenta svete potvrde. U Zborniku je osobito zastupljena praktična strana tih sakramenata. To je upravo i pozitivnost tog Zbornika kao i opravdanost da ga naruči svaki pastoralni radnik i da čitajući ga nađe pobude za svoj rad u kršćanskoj inicijaciji.

Naručuje se preko Verlag Herder, Hermann-Herder-Str. 4, Freiburg, SR Njemačka.

A. R.

ORIENTIERUNG AN JESUS. Zur Theologie der Synoptiker. Zbornik radova za 80. rođendan Josefa Schmidu. Izdali P. Hoffmann, N. Brox i W. Pesch. Izdanje Verlag Herder, Freiburg—Basel—Wien, 1973.

Josef Schmid, bibličar, osobito poznat po svojim komentarima prvih triju evanđelja u tzv. Regensburger

Neues Testament (= RNT), slavi ove godine 80. rođendan. Tom zgodom njegovi učenici i njegovi prijatelji napisali su niz članaka o nekim mjestima prvih triju evanđelja. Onoga koji se zanima egzegezom evanđelja ovaj će Zbornik neobično obogatiti.

Zbornik pruža vrlo bogati spektar obrađenog materijala. Spomenimo samo neke članke. Tražiti i naći (Mt 7, 76/Lk 11, 9b); Individualna eshatologija u Lukinom evanđelju i u Djelima apostolskim; Lk 9, 51 i Lukina Kristologija pojma eisodos; Mučeništvo Ivana Krstitelja; Mk 6, 17—29; Isus i »Haustafel«-predaja; Riječi o svjetlu Lk 11, 33—36; Mudraci s istoka i bijeg u Egipat u svjetlu povijesti starih religija i Matejeve teologije; Mk 8, 31: o podrijetlu i o markovskoj redakciji jedne starije predaje; Punomoć Sina čovječjeg u opraštanju grijeha; Opet nešto o Kyrios; Usporedba o samorastućem sjemenu; Da li je postojala stanovita »Galilejska kriza«?; Pomazanje u Betaniji; Teološki izričaji o redakciji Mt 23; Isus učitelj i prorok; »Evangelion« u shvaćanju najstarijih evanđelista; Kako je Isus podnio i razumio svoju smrt; itd.

Clanci su pisani na egzegetskoj visini, ali ipak nisu teški za čitanje običnog pastoralnog radnika. Zato tu knjigu toplo preporučamo svećenicima da na njoj osvježe svoje znanje iz egzegeze prvih triju evanđelja.

Knjiga se naručuje kod Verlag Herder, Freiburg, Herman-Herder-Str. 4.
A. R.

NEUES GLAUBENSBUCH. Der gemeinsame christliche Glaube. Izdali J. Feiner i L. Vischer, Verlag Herder Freiburg—Basel—Wien 1973, strana 686.

Upravo je čudo da je došlo do takve jedne knjige u kojoj je predstavljena zajednička vjera svih kršćana, predstavljena zajedničkim radom i zajedničkim doprinosima teologa svih kršćanskih konfesija. Izdavači te knjige i glavni urednici su J. Feiner, katolički teolog, koji je poznat već po jednom ovakvom zborniku, ali u okvirima samo katoličkih teologa, koji je izišao prije nekoliko godina pod naslovom FRAGEN DER THEOLOGIE HEUTE i L. Vischer, evangelički teolog, poznat u svem evangeličkom svijetu Evrope.

Ova knjiga predstavlja »ekumensku teologiju« kako je prvotno i bio zamišljen naslov toj knjizi. Nacrt te ekumenske teologije ili bolje zajedničke nauke svih kršćana o Bogu, o Kristu, o čovjeku i o svijetu učinili su Feiner i Vischer, a izradili ga u vrlo opširnu knjigu pojedini teolozi i iz evangeličke i iz katoličke Crkve. Ta je knjiga dakle jedan od najljepših plodova ekumenskog rada u Njemačkoj i Švicarskoj (i Francuskoj) posljednjih godina. Ona predstavlja zajedničko svjedočanstvo zajedničke vjere u Boga svih kršćana.

Ova je knjiga od neprocjenjive važnosti. Ona dokazuje svim kršćanima da su kršćanske istine koje zajedno ispovijedaju fundamentalnije i centralnije nego shvaćanja o vjeri koja ih međusobno odjeljuju. Ova knjiga pokazuje koliko mi kršćani imamo zajedničkog, daleko više zajedničkog nego rastavljajućeg.

Knjiga tako predstavlja svekršćansku teologiju da je najprije iznesena sva zajednička nauka o Bogu, o Bogu u Isusu Kristu, o Novom čovjeku i o vjeri i o svijetu, a onda u drugom dijelu su obrađena ona pitanja koja različite Crkve različito obrađuju i tumače.

Tu bi knjigu trebao imati svaki kršćanin koji znađe njemački.

A. R.

ZWISCHEN KIRCHE UND GESELLSCHAFT. Forschungsbericht über die Umfragen zur Gemeinsamen Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland. Von Prof. Dr. Gerhard Schmidtchen, Ordinarius für Sozialpsychologie und Soziologie an der Universität Zürich. Herder Verlag, Freiburg—Basel—Wien, 1973. Strana 300.

U ovoj su knjizi sakupljeni podaci ankete koju je izvršila Zajednička Sinoda svih biskupija u SR Njemačkoj. Takva anketa o pitanjima vjere i vjerske prakse jedna je od najvećih do sada učinjenih u svijetu. Ovom anketom bilo je obuhvaćeno nekoliko milijuna katolika u Njemačkoj. Zato su podaci neizmjereno dragocjeni.

Anketa kao i razrađivanje podataka iz ankete izvršena je na sasvim naučnoj bazi pod vodstvom specijalista socijalnih znanosti i psihologije društva.